

KVALITETSDEKLARATION

Grundskolan: Slutbetyg

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0101

Referenstid

Vårterminen 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Insamlingen av slutbetyg bidrar till att ge en samlad bild av betygssättningen i grundskolan samt specialskolan och möjliggöra redovisningen av antal och andel elever som lämnat grundskolan med fullständiga eller ofullständiga betyg samt elever som avbrutit grundskolan utan slutbetyg.

Statistiken visar elevernas betyg per ämne, genomsnittlig betygspoäng, genomsnittligt meritvärde, andel som uppnått kunskapskraven, andel behöriga till gymnasieskolan redovisat bland annat på huvudmannatyp, kön och föräldrarnas och elevernas bakgrund.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), SCB:s prognosinstitut, Utbildningsdepartementet, Universitetskanslersämbetet, skolenheter, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia.

Statistiken över betygen i grundskolan och specialskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om slutbetyg på grundskolenivå i olika skolformer, inriktningar och geografiska avgränsningar. Statistiken används bland annat för att utvärdera hur skolenheternas, kommunernas och huvudmännens behörighetsmått samt meritvärde förändras över tid.

Det finns också ett behov av mer detaljerad statistik för elever med tillfälligt personnummer, vilket behövs för att matcha på bakgrundsvariabler från Registret över totalbefolkningen (RTB).

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är elever som har fullföljt grundskolan i kommunala och fristående skolor, specialskolor samt svenska utlandsskolor. Även elever som har gått om grundskolans årskurs 9 och elever som avbrutit skolgången pga. att skolplikten har upphört, ingår i populationen. För elever i specialskolan upphör skolplikten vid utgången av det tionde året. Skolplikten för en elev kan också upphöra om denne har uppnått kunskapskraven före vårterminens slut det nionde året eller det tionde året i specialskolan.

Målpopulationen är samtliga elever som fått ett fullständigt betyg, ofullständigt betyg samt elever som avbrutit grundskolan eller specialskolan utan slutbetyg under läsåret 2016/2017.

Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever som fått ett fullständigt betyg, ofullständigt betyg samt elever som avbrutit grundskolan utan slutbetyg bör finnas på en skolenhet under våren 2017.

Målobjektet utgörs av en elev i grundskolan eller specialskolan och observationsobjektet utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnaren till SCB. Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken.

- Skolenhet - En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en ansvarig rektor. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.
- Kön - Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.
- Ämnesbetyg - Anger vilket betyg eleven fick i respektive ämne. Giltiga värden för Matematik, Engelska, Bild, Musik, Slöjd, Idrott och hälsa, Hem- och konsumentkunskap, Biologi, Fysik, Kemi, Teknik, Geografi, Historia, Religion, Samhällskunskap är A, B, C, D, E, F, 9, 3, Y och X, där Y= Ej erhållit kunskapsrelaterade betyg, X= Elever som har avslutat utan slutbetyg i årskurs 9, 3= Anpassad studiegång, 9= Bedömningsunderlag saknas. För Svenska, Svenska som andraspråk, Betyg i moderna språk (språkval), moderna språk (elevens val), modersmål och Övrigt (Gäller endast för skolenheter som bedriver dansutbildning) har samma värdemängder som ovanstående ämne, fast med värdemängd 2, där 2= Ej betygssatt i ej obligatoriskt ämne.
- Modersmål
- Språk i "Moderna språk - Språkval"
- Språk i "Moderna språk - elevens val"
- Meritvärde - Summan av de 16 bästa betygen
- Meritvärde 2 - Summan av de 17 bästa betygen
- Uppnått målen i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik
- Gymnasiebehörighet till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet
- Gymnasiebehörighet till estetiska programmet
- Gymnasiebehörighet till yrkesprogram

- Gymnasiebehörighet till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet

Motsvarande observationsvariabler härleds från Registret över totalbefolkningen, Utbildningsregistret och Skolverkets skolenhetsregister. Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Län
- Kommun
- Kommungrupp (Presenteras endast för kommunala skolenheter)
- Skolhuvudman
- Skolenhet
- Ämne
- Kön
- Svensk/utländsk bakgrund
- Föräldrarnas högsta utbildningsnivå
- Nyinvandrade elever (gäller ej specialskolan)
- Inriktning

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är vårterminen 2017.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över elever med ett fullständigt betyg, ofullständigt betyg samt elever som avbrutit grundskolan eller specialskolan utan slutbetyg är en totalundersökning på individnivå och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet. Huvudmännen till verksamheterna som finns inrapporterade i materialet får en återrapport där uppgifter om antal elever på skolenhetsnivå och därför har huvudmännen möjlighet att återkoppla om något inte skulle stämma.

Materialet granskas löpande under insamlingens gång och huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet återkontakts bland annat vid stor differens gällande elevantal jämfört med hösten elevinsamling 2016 och de nationella proven årskurs 9 våren 2017.

För Registret över totalbefolkningen har kontrollundersökningar gjorts där uppgifterna jämförts i Registret över totalbefolkningen med Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Dessa visar på att innehållet i folkbokföringen och Registret över totalbefolkningen överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i Registret över totalbefolkningen.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är totalräknad och därmed är inte statistiken påverkad av osäkerheter pga. urval. De finns dock en liten risk att huvudmännen inte rapporterar in nya skolenheter till Skolverkets skolenhetsregister, som utgör ramen för undersökningen. Se vidare förklaring under 2.2.2. *Ramtäckning*. Skolenhetsregistret anses trots det ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt allt eftersom undersökningen pågår.

I statistiken finns omkring 3 700 elever utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla på någon bakgrundsinformation från andra personregister för dessa elever. Därmed går det inte heller att redovisa dessa elever i ett fåtal av redovisningsgrupper som används, exempelvis födelseland.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenheterna som ingår i ramen hämtas från Skolverkets skolenhetsregister. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna har minst en elev som går i årskurs 9 eller årskurs 10 under hösten (samt även nytilkomna skolor därefter) ingår i insamlingen. Även skolor med elever i årskurs 7 och 8 deltar för att samla in uppgifter om elever som lämnat grundskolan pga. att skolplikten upphört.

Skolenheten ska även vara registrerade som "aktiv", samt att det inte är en *resursskola* eller *sjukhuskola*. Skolenhetsregistret håller hög kvalitet och uppdateras kontinuerligt.

Viss **undertäckning** vad gäller invandrade elever och elever som avbrutit studierna under läsåret pga. att skolplikten upphört, kan förekomma. Vad gäller den senare gruppen görs emellertid en separat insamling för att komma till rätta med ev. undertäckning. Skolor som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB. Om skolan rapporterar att de inte har elever som avslutat årskurs 9 eller årskurs 10 eller avslutat utan slutbetyg i årskurs 7-8 tas den bort från ramen och särskiljs från svarsbortfall. Bedömningen är att undertäckningen är försumbar.

Viss **övertäckning** antas bestå av introduktionsprogram elever och enstaka grundsärskoleelever (elever som är integrerade i grundskolan) som kan finnas med i undersökningen då de fått grundskolebetyg i vissa ämnen. Annan övertäckning som kan förekomma finns i urvalsramen, men detta påverkar inte statistiken. Inga studier har gjorts på denna övertäckning, men den antas omfatta ett fåtal elever och ha försumbar inverkan på statistiken.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Skolenheter registrerar uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från administrativa register. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter. Manuell granskning sker också löpande allt eftersom uppgifterna kommer in till SCB. Om fel misstänks återkontakts uppgiftslämnaren som får möjlighet att kontrollera uppgifterna och eventuellt göra en ny registrering. De fel som upptäcks är ofta lätta att korrigera. Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom validitetskontroller. Det finns inga indikationer på att eventuella kvarvarande registreringsfel skulle påverka statistiken i någon riktning.

Uppgifterna till Registret över totalbefolkningen hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket. De observationsvariabler som hämtas från Registret över totalbefolkningen anses ha mycket god kvalitet då registret uppdateras nära inpå de två insamlingsperioderna.

2.2.4 Bortfall

För statistiken över grundskolans slutbetyg förekommer **objektsbortfall** trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter. Vid den slutgiltiga leveransen finns det 1 676 skolenheter och 107 320 elever. Endast 8 skolenheter betraktas som det faktiska bortfallet.

Det totala objektsbortfallet är litet på nationell nivå och bedöms inte kunna påverka undersökningens tillförlitlighet där objektsbortfallet består både av kommunala och fristående skolor.

Partiellt bortfall förekommer inte för de insamlade uppgifterna på grund av de tvingande kontroller som är inbyggda i insamlingssystemet. Det förekommer endast för bakgrundsvariabler ifall matchningen mot befolkningsregistret (RTB) eller Utbildningsregistret inte ger någon träff. Vid matchning mot RTB (version 2016-12-31 eller 2017-06-30) var det 3 879 elever som inte fanns med i registret och saknar därmed bakgrundsuppgifter, varav 3 827 elever har ett tillfälligt personnummer. För de elever som fanns med i någon av RTB-versionerna saknas uppgift om föräldrars utbildning för ca 2 400 mödrar och ca 3 300 fäder. Det finns även 52 elever som saknar hemkommun, detta partiella bortfall är dock korrekt, där hemkommunen är endast känd om eleven bor i Sverige. Elever som saknar bakgrundsuppgifter kan exkluderas från data, detta görs för att lättare kunna jämföra olika grupper över tid.

2.2.5 Bearbetning

För statistiken över grundskolans slutbetyg sker maskinell granskning av samtliga variabler i webbenkäten samt textfiler i samband med registreringen. För att uppgifterna ska skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel.

Misstänkta systematiska felaktigheter rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och rimlighetskontroller. Från och med insamlingen 2004 görs även viss samgranskning med insamlingen av grundskolans ämnesprov i årskurs 9, i huvudsak med avseende på antal elever.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från *Registret över totalbefolkningen (RTB)*. Uppgifter om de biologiska föräldrarnas högsta avslutade utbildningsnivå hämtas från *Utbildningsregistret*. I de fall Utbildningsregistret har ett partiellt bortfall påverkas även registret över Grundskolans slutbetyg och statistiken för dessa variabler.

Bearbetningsfel som beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel kan finnas. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken tar ca 4 månader (juni-september) att framställa.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende slutbetygen årskurs 9 samt specialskolan redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringskalendern för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/om-skolverkets-statistik/publiceringsplan-2017-1.243410.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Barn, elever och personal". Möjlighet finns även att ta fram dynamiska tabeller i databasen SIRIS, www.siris.skolverket.se. I SIRIS presenteras uppgifterna på riks-, kommun och skolenhetsnivå. Där redovisas också statistiken per huvudman.

Det finns även möjlighet att jämföra statistik på riks-, läns- och kommunnivå i jämförelsetalsdatabasen www.jmftal.artisan.se.

Betygsstatistik publiceras i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Officiell statistik för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning", och "Beskrivande data om förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning".

För 1991/92 och tidigare år finns statistik publicerad i SCB:s "Statistiska meddelanden", serie U 41.

SCB publicerar betygsstatistiken i publikationerna "På tal om kvinnor och män".

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se. SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik

4.4 Dokumentation

Statistiken över elever som har ett fullständigt betyg, ofullständigt betyg samt elever som avbrutit grundskolan utan slutbetyg är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0101.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Från och med 1988 finns jämförbar statistik. Dock förändrades betygssystemet läsåren 1997/98 och 2012/13, vilket försvårar jämförelser av betyg över tiden. Antals uppgifter påverkas inte av förändringen i betygssystemet. Den stora strömmen av nyanlända elever för läsåret 2015/2016 har skapat en viss osäkerhet att jämföra betyg över tid på grund av att skolans författning saknar stöd hur elever ska hanteras som inte har fått någon undervisning i något eller flera ämnen.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (se avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Det är viktigt att komma ihåg att olika elevgrupper inom utländsk bakgrund, nyinvandrade elever och föräldrars utbildningsnivå är heterogena över tid. Eleverna inom respektive grupp har bla. gått i svensk skola olika lång tid, har olika tidigare skolgång och kommer

från olika länder vilket kan variera från år till år. Till det variera mellan föräldrarnas utbildningsnivå mellan och inom elevgrupperna och även mellan åren. Även jämförbarheten för kommuner och skolenheter med ett litet elevunderlag kan vara vanskelig då variationerna i olika mått kan vara stora.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i grundskolan över tid. T ex för att se andel som går vidare till gymnasieskolan, andel som börjar studera på högskola, andel som etablerar sig på arbetsmarknaden efter grundskolan mm.

Eftersom statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om pedagogisk personal går det även bra att studera t ex lärartäthet.

5.4 Numerisk överensstämmelse

I de tabeller som redovisar uppgifter om folkbokföringskommun har uppgift om folkbokföringskommun ersatts med skolkommun för de elever som saknar folkbokföringsuppgifter.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet av datamaterialet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterial (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter ca 3 år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering

F Historik

Uppgifter om betyg har samlats in från de kommunala grundskolorna på tämligen likartat sätt sedan våren 1988. Uppgifter om elever som avslutat den kommunala grundskolan utan slutbetyg har samlats in sedan våren 1995.

Uppgifter om betyg från de fristående skolorna har samlats in sedan våren 1993. Uppgifter om elever som avslutat grundskolan utan slutbetyg i fristående skolor har samlats in sedan våren 2010.

Betyg från svenska utlandsskolor samt specialskolor har samlats in från och med våren 1995 respektive våren 2003

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Jesper Brohede
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 09